

21 באפריל, 2024

הנדון: סקירת החלטה 68807 – פתיחת התחרות במקטע האספקה לצרכנים ביתיים ללא מונים חכמים

ביום 18.4.2024 פרסמה רשות החשמל את החלטתה בעניין תיקונים לאמות המידה המסדירות תהליכים במקטע האספקה, שתכליתם פתיחת האפשרות לצרכנים ביתיים בעלי מונים שאינם מונים חכמים ("מונים בסיסיים") להתנייד למספקי חשמל פרטיים ("האסדרה").

יוזכר כי בהתאם להחלטות הרשות המסדירות את פתיחת מקטע האספקה לתחרות, נקבעה בין היתר תכנית פריסה מואצת של מנייה חכמה (במסגרת החלטה 65701), לפיה עד לשנת 2028 יוחלפו כלל המונים הבסיסיים במשק למונים חכמים. עד להשלמת תכנית הפריסה כאמור, ובמטרה להגביר את התחרות במקטע אספקת החשמל, הרשות מאפשרת כעת לצרכנים בעלי מונים בסיסיים המחויבים בתעריף אחיד ביתי ("צרכנים ביתיים") להתנייד למספקים פרטיים ובכך ליהנות מהנחות בתעריפי צריכת החשמל שלהם.

האסדרה תכנס לתוקף ביום 1.7.2024 ביחס למספקים ללא אמצעי ייצור. האפשרות לשיוך צרכנים ביתיים למספקים בעלי אמצעי ייצור, תכנס לתוקף ביום 1.11.2024 וזאת לאור פרק הזמן הדרוש להיערכות מנהל המערכת. עם זאת, במקרה שבו מנהל המערכת יסיים היערכותו קודם למועד זה, המועד יוקדם בהתאם. מבדיקה שערכנו מול הרשות, תחילת אספקה פרטית לצרכנים ביתיים בעלי מונים בסיסיים תחל מיום 1.9.2024 למספקים ללא אמצעי ייצור ומיום 1.1.2025 למספקים בעלי אמצעי ייצור.

להחלטה המלאה לחצו כאן. לאמות המידה הרלוונטיות לחצו כאן.

להלן נסקור את עיקרי ההחלטה ואת העדכונים המרכזיים באמות המידה:

1. צרכנים ומספקים הרשאים לבצע עסקאות פרטיות במונים בסיסיים

1.1. **צרכנים:** האסדרה לשיוך מונים בסיסיים למספקים פרטיים תחול על צרכנים ביתיים בלבד, לנוכח פרופיל הצריכה האחיד באופן יחסי של צרכנים אלו, באופן המאפשר ליצור התפלגות צריכה נורמטיבית ככלי ליישום האסדרה, ונתח השוק המשמעותי שלהם מכלל צרכני המשק.

צרכנים שהזמינו מונה חכם יוכלו לבקש מספק השירות החיוני רשת לבטל את בקשתם להתקנת מונה זה בתוך 14 ימים ממועד הזמנת השירות מבלי לשאת בחיוב כלשהו.

1.2. **מספקים:** בניגוד למוצע בשימוע, האסדרה תחול על כל המספקים, ולא רק על מספקים ללא אמצעי ייצור, אולם זו תחול במועדים שונים בהתאם לסוג המספק:

עבור מספקים ללא אמצעי ייצור: האסדרה תכנס לתוקף ביום 1.7.2024, כך שתחילת העסקה הפרטית בין המספק לצרכן בעל מונה בסיסי תחל מיום 1.9.2024.

עבור מספקים בעלי אמצעי ייצור: האסדרה תכנס לתוקף ביום 1.11.2024, כך שתחילת העסקה הפרטית בין המספק לצרכן בעל מונה בסיסי תחל מיום 1.1.2025.

הרשות מציינת כי פער המועדים בכניסת האסדרה לתוקף כאמור נדרש בשל הצורך בהיערכות מחשובית של מנהל המערכת ליישום מנגנון התחשבות מול מספקים בעלי אמצעי ייצור ביחס לחריגות

מצריכה, העשויות להתרחש בשל היעדר מידע רציף אודות צריכת המונה הבסיסי. ככל שמנהל המערכת יוכל להקדים את היערכותו המחשובית כאמור, תוקדם כניסת האסדרה לתוקף ביחס למספקים בעלי אמצעי ייצור.

2. קביעת מודל צריכה נורמטיבי לצרכנים ביתיים

על מנת לאפשר מעבר צרכנים ביתיים בעלי מונים בסיסיים למספקים פרטיים במסגרת האסדרה, הרשות קבעה התפלגות צריכה נורמטיבית ואומדן צריכה חזוי לצרכנים הביתיים. זאת על מנת לסנכרן בין תעריף החשמל לצרכנים ביתיים (תעריף ביתי אחיד שאינו תלוי במועדי הצריכה) לבין אופן התחשבות מנהל המערכת עם המספקים הפרטיים (רכישת אנרגיה על בסיס חצי שעותי בפילוח לפי מקבצי שעות ביקוש ועונות השנה).

2.1. **התפלגות צריכה נורמטיבית:** הרשות יצרה מודל צריכה סטטיסטי נורמטיבי שנתי של צרכן ביתי ממוצע מדי חצי שעה במהלך שנה, על מנת להעריך מה תהיה התפלגות הצריכה של הצרכן ("התפלגות צריכה נורמטיבית"). התפלגות הצריכה הנורמטיבית פורסמה כנספח לשימוע להחלטה (ר' [כאן](#)). התפלגות הצריכה הנורמטיבית תעודכן על ידי הרשות בעדכון התעריף האחד לצרכנים ביתיים. ייתכן שבעתיד יפורסמו התפלגויות נוספות שיותאמו לסוגי צרכנים שונים שעל בסיסן ייערך חישוב הצריכה.

2.2. **אומדן צריכה חזוי:** אומדן סך הצריכה השנתית לצרכן המבקש להשתייך למספק פרטי ייקבע לפי סך הצריכה השנתית ב-12 החודשים הקלנדריים שקדמו לשיוך הצרכן למספק הפרטי ("אומדן צריכה שנתית"). ככל שלא קיימים נתונים מלאים אודות הצריכה השנתית כאמור – מנהל המערכת ייקבע את אומדן הצריכה השנתית לפי הערכת הצריכה השנתית על בסיס הנתונים הקיימים אצלו. מנהל המערכת רשאי להודיע למספק אחת לחודש על עדכון אומדן הצריכה השנתית לפי קריאות המונים בפועל במהלך 12 החודשים הקודמים.

3. עקרונות התחשבות בין מנהל המערכת למספק ביחס לצרכנים בעלי מונים בסיסיים

3.1. מנהל המערכת יגיש למספק חשבון עם סך אומדן הצריכה השנתית של כלל הצרכנים בעלי מונים בסיסיים וסך התשלומים בגין צריכתם לחודש החיוב ("החשבון"). הצריכה החודשית של צרכני המספק בחודש החיוב תחושב כמכפלת אומדן הצריכה השנתית בהתפלגות הצריכה החצי שעתית בחודש הצריכה לפי התפלגות הצריכה הנורמטיבית בתעריף רכישת האנרגיה של המספק.

3.2. לאחר שמנהל המערכת יקבל מספק השירות החיוני רשת (חח"י או המחלק) קריאות מונים מאומתות של צרכני המספק בעלי מונים בסיסיים – במועד מאוחר ממועד החשבון – הוא יערוך התחשבות רטרואקטיבית עם המספק, לפי הקריאה המאומתת של המונה הבסיסי במכפלת התפלגות הצריכה הנורמטיבית המתוקנת לאותו חודש.

3.3. ההתחשבות תבוצע בהתאם לאמת מידה 62, לפיה בחודש העוקב להגשת החשבון, יעביר מנהל המערכת למספק הפרטי חשבון מתוקן, אשר יכלול את הצריכה המעודכנת בחודשים לגביהם התקבלה קריאת מונה מאומתת.

3.4. במקרה של שיוך צרכן לעסקה פרטית לתקופה קצרה מ-6 חודשים שבסיומה הוא חוזר למספק ברירת מחדל (חח"י או המחלק) – בתום תקופת ההתקשרות יערוך מנהל המערכת התחשבות רטרואקטיבית ביחס לחשבונות שהופקו למספק במהלך תקופת העסקה הפרטית, ויחייב את המספק בגין צריכת

הצרכן לפי התעריף הביתי האחד לצרכני חח"י (לוח תעריף 5.3-1) ולא לפי תעריף רכישת האנרגיה למספקים (לוח תעריף 5-6.7). במקרים הבאים לא תחול התחשבנות רטרואקטיבית: (1) הצרכן ביקש לבצע מעבר למספק ברירת מחדל לפי אמת מידה 18א¹; (2) המספק ביקש לסיים את העסקה הפרטית עקב הפרת תנאי תשלום על-ידי הצרכן לפי אמת מידה 53(א)(2); (3) מעבר בין מספקים פרטיים.

3.5. ביחס למספקים בעלי אמצעי ייצור נקבע מנגנון לחישוב סטיות הצריכה וההספק. תכנית הצריכה שיגישו מספקים בעלי אמצעי ייצור תכלול את הצריכה של הצרכנים בעלי המונים הבסיסיים לפי אומדן הצריכה השנתית שקובע מנהל המערכת לכל צרכן, ולפי התפלגות הצריכה הנורמטיבית כמפורט בסעיף 2 לעיל. לאחר שיתקבלו כלל הקריאות המאומתות על-ידי ספק שירות חיוני רשת בגין חודש מסוים, תיערך התחשבנות רטרואקטיבית לסטיות לפי הצריכות המעודכנות. ככל שנתוני הצריכה המאומתים יובילו לסטייה – יחולו כלל התשלומים בהתאם לאמת מידה 59.

3.6. הרשות אינה מתייחסת להליך ביצוע ההתחשבנות בין המספק הפרטי לצרכניו הביתיים בעלי מונים בסיסיים ולפיכך הדבר יוסדר במסגרת הסכם ההתקשרות שבין המספק לצרכניו.

4. כללי קריאת מונים בסיסיים בשיוך הצרכן הביתי למספק פרטי

4.1. טרם תחילת העסקה הפרטית: אמת מידה 51 תעודכן, כך ששיוך הצרכן הביתי בעל מונה בסיסי למספק פרטי יותנה בקריאת מונה עדכנית עד 2 ימי עבודה לפני תום החודש הקודם למועד בו מבוקש להתחיל את השיוך למספק הפרטי. קריאה זו תבוצע על-ידי הצרכן או המספק הפרטי באמצעות צילום נתוני המנייה והעברתם לספק השירות החיוני רשת באמצעים דיגיטליים.

4.2. במהלך ההתקשרות בעסקה הפרטית: המצב הקיים באשר לקריאות המונה הבסיסי יוותר ללא שינוי.² קריאות המונים על ידי ספק שירות השירות החיוני רשת יועברו למנהל המערכת ובחודשים בהם לא ייקראו המונים, תבוצע ההתחשבנות על בסיס אומדן הצריכה השנתית ועל בסיס התפלגות הצריכה הנורמטיבית, כמפורט לעיל.

4.3. טרם סיום העסקה הפרטית: אמת מידה 53 שעניינה סיום עסקה פרטית תעודכן, כך שהצרכן או המספק יעבירו לספק השירות החיוני רשת קריאת מונה מאומתת במהלך 2 ימי העבודה שלפני יום העבודה האחרון הקודם לחודש שבו מבוקש לסיים את העסקה הפרטית.

סקירה זו ניתנת כשירות ללקוחותינו, האמור בה אינו מהווה משום חוות דעת, ייעוץ משפטי, המלצה או הצעה לפעול בדרך כלשהי. אולגן רוב ושות', עורכי דין אינם נושאים באחריות כלשהי לנכונותם ולדיוקם של הסקירה ופרטיה, ולא יישאו בשום מקרה באחריות לנזק מכל סוג ומין, שייגרם בגין השימוש במידע הכלול בסקירה זו.

בברכה,

צביקה מרקס, עו"ד שיר אדלמן מנחם, עו"ד

אולגן רוב ושות', עורכי דין

¹ אמת מידה 18א' שעניינה שיוך צרכן למספק ברירת מחדל, קובעת כי מספק ברירת המחדל יבצע שיוך של הצרכן הרשום ב-1 לחודש הקלנדארי העוקב לחודש בו הוגשה לו בקשת שיוך הצרכן ובלבד שהבקשה הוגשה עד ליום ה-20 בחודש.
² ככלל, קריאת המונה מתבצעת אחת לחודשיים על ידי ספק שירות חיוני רשת, כקבוע באמת מידה 13.